

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Acta S. Leopardini Monachi Ex Ms. codice Silviniacensis cœnobii apud
Philippum Labbeum tom. II Bibliothecæ Mss. Librorum, a pag. 415 excusa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
ANONYMO.

ACTA

S. LEOPARDINI MONACHI

*Ex Ms. codice Silviniacensis
cænobii apud Philippum
Labbeum tom. II Biblio-
thecæ Mss. Librorum, a
pag. 415 excusa.*

CAPUT I.

*Refertur sancti Martyris
vita et martyrium.*

*S. Porcianus
et Leopardinus
fratres.*

Sapientia Dei Patris, quæ attingit a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter *a*, illud celestis satietatis *b* convivium multis et innumerabilibus relucere facit splendoribus Sanctorum. Qui, licet in diversis sint disseparrati terrarum locis, in illa tamen summæ Trinitatis unitate propter testamentum Domini et leges paternas permanent in amore fraternitatis, et sic unus spiritus retinet eos semper, et una fides. Talem itaque laudabilis unanimi conjunctionem ille spiritus veritatis et unitatis perficit, quem solliciti semper servant illi in vinculo pacis, quibus unum corpus et unus spiritus efficitur in una spe vocationis æternæ, a quibus unus Dominus sapitur, una fides colitur, unum baptisma tenetur. Quibus est enim unus Deus et pater omnium, qui supra omnes et per omnia et in omnibus præsidet. Hoc *c* istam enim regiam veritatis et salutis viam firmo et libero cursu cucurrerunt beatissimi verique Dei cultores, Porcianus *d* et Leopardinus. Hi enim carnali adjuncti propinquitate fraternitatis, uterque elaborabat voluntarius, ne in fine dierum perderent laborum suorum salutes fructus.

*et in Arcernia
nati.*

¶ Hi enim beatissimus Porcianus et Leopardinus Arvernensis patria sunt nati et procreati, et pueritiæ suæ tempora quodam maturioris ætatis senili reddebantur *e* moderata, et succrescentem dierum suorum numerum quotidianis sanctificabant incrementis virtutum, adhaerentes Domino Jesu plena fide, et constanti spe, et perfecta charitatis dulcedine. Patriæ namque Arvernensis lata et spatiosa amplitudo ab ipsis non solummodo captabat meliorationis et emendationis exemplum, sed etiam multi et innumerabiles populi de longissimis aliis regionibus veniebant ad eorum laudationis famam, quam majorem esse laudabilioremque acclamabant, quam audissent, dum ad propria revertebantur. Multis namque et innumerabilibus fidelibus Domini proficientes ipsi ad exequendum æternæ felicitatis donativum, venientes veniebant cum exultatione, reportantes manipulos *f* celestis regenerationis *g* cum maxima laude.

¶ In hoc tali laudum studio insimul laborantes beati, Deoque dilecti Porcianus et Leopardinus, tandem beati Leopardini placuit animo, ut illi Dominico obediret præcepto: « Exi de terra » tua et de generatione tua *h*. » Hic etenim beatus Leopardinus de terra et de generatione sua, Arvernensi videlicet, exiit, qui in terra demonstratæ obedientiæ, illud antiquæ benedictionis donativum recipere promeruit, quo dicitur: « Benedicens benedicam tibi et multiplicabo te *i*. » Audiens namque veridicæ relationis quotidiana certitudine, quia tempore Theodorici regis *k*, Biturigis præsidet in archiepiscopali sede beatus magnusque, totius religionis decus, Sulpicius, Pius *l* laudis nomine, ad eum veniendi viam assumpsit *m* devoto corde: quem post aliquantos dies inveniens, magna ab eo susceptus est dilectione, et cum eo aliquandiu commoratus, indicibili conjunctus est animi familiaritate. In ipsa mutæ dilectionis sententia permanet ille sanctus Sulpicius, pietatis et misericordiæ eminentis columna, et ille sanctus Leopardinus, felix advena. Continuabant diem et noctem in Dei servitio, cœlesti per hoc complacentes magisterio. Una autem dierum sanctus Leopardinus cordis sui desiderium sancto patri Sulpitio aperuit, indicans ei, numquam se velle foras ejus episcopii terminum habitationem eligere, vel alicubi remanere; unde daretur ei locus in ejusdem confinio, ubi secure et fiducialiter posset servire omnipotenti Deo.

¶ Cujus sanctissimam probitatem reverendus sanctus Sulpitius recognoscens, dignum sæculi memoriale, dixit ei: Vade, et, ubicumque volueris in nostro habitare episcopii termino, securus remane, et cœlesti consolatus adjutorio vive *n*. Accepta autem paternæ benedictionis licentia, ad illum prædictum Portianum repatriavit: cui jungebatur non solummodo spirituali, sed etiam carnali dilectione et fraternitate *o*: cui et itineris sui vias, et prosperitatis suæ causas aperuit, et qualem et quantum animæ et corporis sui advocatum beatum invenisset Sulpitium *p* insinuavit, et qualiter idem præfatus pontifex in suo episcopio eum commanere permisisset, demonstravit. Qui beatus Portianus, frater sui Leopardini congaudens prosperitati, gratias reddidit Deo omnipotenti, vel quia post aliquanta dierum spatia recepisset eum cum alacritate maxima, vel quia donata fuisset ei licentia commanendi, ubicumque ei placuisset in patria Biturigensi, unde idem beatus Porcianus fratri suo Leopardino multis precibus suasit, ne prolongatæ a se stationis sedem eligeret, sed talem, ut uterque alter alterum in proximo videre potuisset.

¶ Huic præcordiali fraternæ suasionis precatui sanctus vir Leopardinus assensum præbuit, et in Borbonensi vico *q* valde habitum et delectabilem locum, Vivaris *r* nomine, expetiit: qui fundus erat cujusdam principis, nomine Ardei, secundum Deum et secundum seculum multa reverentia digni. Hic nobilitatem suæ magnæ potestatis humiliabat sub manu Dei omnipotentis. Unde cuilibet Christianorum fidelissime complacebat expetere illius consolationis manum cum beneplacito animo. Audiens autem sanctus Dei Leopardinus prædictum fundum a variis *s*, ipsius Ardei *t* esse potestatis, supplex eum adiit, deprecatusque est eum, ut in oratorio, quod erat in honore Dei

D
sanctam ali-
quamdiu una
vitam degunt:

*h**i**k**l**m**E*

*dein Leopar-
dinus S. Sul-
pitiū adit,
a quo ad Por-
tianum re-
dux,*

*n**o**p**f*

*Vivariensi
fundo dona-
tur ab Ardeo*

*q**r**s t**et*

A et sancti Symphoriani u consecratum, liceret ei persolvere Domino quotidianæ laudationis canticum. Quam petitionem, ut erat benignus, benigne suscipiens, non solum, quæ præcabitur, consentit; verum etiam post comprobata sancti viri Leopardini stabilitatem, totum ipsum Vivaris fundum cum omni integritate eidem Beato tradidit, et condonavit sub testamento legum et chartarum, et sub principali stipulatione regum.

quem Sulpitio
subjecit et suis
suorumque
virtutibus
illustrat.
x

B 6 Ipsius autem fundi donativum idem beatissimus Leopardinus sanctissimo post Deum suo advocato Sulpitio x condonavit, qui et idem beato Viro auctoritate episcopali prædictum fundum commendavit, et ad ipsum locum Vivaris exhortatum et honoratum repatriare permisit: ubi idem beatissimus vir Leopardinus postea libere et fiducialiter cum quibusdam fratribus Deo omnipotenti servivit, multosque pro Dei amore sudores ad effectum salutarem perduxit. Erat autem in divinorum operum studiis sedule deditus, orationi invigilans, misericordiæ actibus insudans, admonitionis Euangelicæ non immemor, qua primum regnum Dei quaerere jubetur, et justitiam Dei y, quotidianas cum mortificatione carnis et peccati Christo Deo hostias immolabat, eidemque opere non contraibat, quia mortuus mundo et sæculo remanebat, nam ut justitia ejus in seculum sæculi permaneret, pauperibus, viduis et orphanis dispertitor et donator necessitudinum suarum manebat hilaris. Per hæc virtutum incrementa incedens et crescens Dei misericordia, bonam suæ laudis famam circumquaque terrarum effulgurabat, illumque, sui fidissimum amicum, prædictum Ardeum, in omnibus lætificabat.

Bonis auctus
ab Ardeo,

C 7 Unde ab eodem Ardeo magis semper honoratus beneficiis beatus vir Leopardinus omninoque cultui honoris annumeratus ex hoc maxime eidem viro habebatur admirabilis, quia pro oblata sibi honorificentia quantitate se in omnibus humiliabat et secundum Psalmistam se clamitabat miserum et inanem, dicens: « Ego autem mendicus sum et pauper z. » Illius nempe sanctæ Scripturæ medicamentum retinens et quasi in se quoddam antidotum superinliniens, quo dicitur: Quanto magnus es, humilia te in omnibus et invenies gratiam a Domino Deo aa. Gratiam namque a Domino Deo omnipotenti idem beatus vir Leopardinus magnam tenuit, qui per justitiæ certamina immarcessibilis gloria coronam bb de manu Domini recipere in fine dierum suorum promeruit. Hic etenim beatus vir Leopardinus in prædicto juris sui alodo Vivaris se exercebat interius, et exterius elaborabat, ut fratribus, qui in eodem loco Christo Domino serviebant, victus necessaria non deessent. Illud enim Apostolicum quotidie replicabat in animo præceptum, quod dicitur: Qui non laborat, non manducet cc. Cui et illud Propheticum promissum fidem sibi vendicabat, ut labores manuum suarum manducaret dd, de quibus in æterna satietate debriatus, et super aquam refectionis educatus, beatus esset, et bene ei in perpetuum succresceret.

in hujus usoris incurrit
invidiam,
ee

D 8 Inter cetera enim illius prædicti Vivaris alodi prædia quidam bene erat amplitudinis campus positus in Albinensi parochia ee, qui in propriis altaris usus S. Symphoriani devenerat antiquo legum sancitu. Hunc dum Vir Domini excoleret maximo cultu, et pro justis laboris recompensatione labor impositus labori

Octobris Tomus III.

ad præoptatos multiplicaretur sumptus, quædam mulier, miserrimarum miserrima, invidiæ stimulis accensa, nomine Blitildis, in propriis usus, oblita justitiæ, præsumit computare. Quam sæpius vir Domini Leopardinus a præsumptionis suæ tortitudine monuit cessare debere, ne provocaret S. Symphorianum ad injuriarum suarum incitamentum, dum suæ hæreditatis ei tolleret alodum, sed despecta exhortationis et deprecationis sancti Viri assiduitas eidem Blitildi in fine generavit ampliatis pœnas. Nam infructuosam ficulneam sicut maledixit Dominus, sic et hanc Blitildem fertur, quam maledixit S. Leopardinus ff.

AUCTORE
ANONYMO.

E 9 Permanens itaque eadem Blitildis in maliarum suarum nodis, postea cepit disquirere occulte, quomodo beatum virum Leopardinum potuisset perdere. Nam in aperto hoc nec audebat facere, vel pro mariti sui Ardei timore, cujus erat conjux, vel pro nimio aliorum amore, quo idem Vir Domini vinciebatur. Unde Jesabelis infecta antiquo maledicto, infecti quondam * deceptionis suæ instinctu etiam ipsum sancti Viri nutricium gg, vocabulo Placidum, valde nominis sui contrarium, qui per aliquot dierum spatia male postulati virus in corde suo celans zizaniam, sancto viro Leopardo, quantum occultiores, tantum graviore disquirebat insidias; in tantum scilicet, ut persuasrici hh malitiæ Blitildi in omnibus complacens per omnia assensum præberet, illamque simplicitatis et innocentia columbam, sanctum scilicet Leopardinum, perderet. Quodam namque die post peracta Missarum solemnia, quod sancto viro Leopardo quotidianus erat usus, eidem prædicto Placido commendavit, ut præpararetur sibi caballus, quo posset Colobero ii ecclesia visitare fratres velocius. Qui, corde infecto malitia, præcepto quidem sancti Viri obtemperat; sed et ad illam nequitiarum amatricem Blitildem celerius appropriat, motum ejus et viam insinuat, adesse voti sui perquisitam fortunam annuntiat, quo poterit sanctum Dei virum Leopardinum perdere, si non negligat super illud opus invigilare. Adjungit quoque ille subdolos nutricius magnæ falsitatis conventum kk, esse apud S. Symphoriani ecclesiam multarum pecuniarum quantitatem, quæ in ejus deveniret partem, si idem Vir haberet ultimum diem vitæ. A tali igitur male persuasionis nuntio animus Blitildis ignescit illico, ingenium perficiendæ nequitia excogitat, quæ sibi ille milleformis artifex præparat, qui se in angelum lucis multoties transfiguratur.

ff
cujus jussu

* quodam
gg

E

hh

ii

kk

F

a scariis in
via multis
afficitur vul-
neribus.

ll

F 10 Quatuor denique malefici discipulatus sui subselliones evocat eadem Blitildis, et conceptam et diu ruminatam animi sui rubiginem eis denudat, quibus promittit, quia, si eum eraserint perficiendo sua jussa, non remanere eos ultra in servulorum loco, sed in carorum filiorum numero. In præsentia tamen numerosam acciperent pecuniarum quantitatem, ut non fastidirent precantis dominae opus, et ut accelerarent ejus jussa perficere velocius, insinuat, et motionis illius hora eis insinuat, quia in proximo transiret per lacum, qui vocabatur Salgorus ll. Postquam insinuat transitus viæ ejus, commendat eis, ut pertranseuntem Dei Virum arriperent, mortique ac celerrime traderent, ossa quoque præmortui corporis sic in profundum terræ transponderent, ut in perpetuo inveniri non possent. Assumunt plorabundæ præcepta

AUCTORE
ANONYMO.

præcepta dominæ, et ad prænotatum locum arripiunt viam concite. Et pertransiit inde sanctus Dei Leopardinus sacerdos, Colobero in gratiam charitatis fratres, ut dictum est, visitaturus. Unde quodam die revertens, et iuxta locum sui itineris prædictos ministros obdormisse, videns, pertransiit et in uno proximo locorum, quid agere vellent, expectavit. Surgentes vero a somno, dum sanctum Dei Leopardinum redisse cognovissent, in lamentis et doloribus permanentes, et super somnolentiæ et pigritiæ suæ torpore multa conquerentes inrecuperabilis consolationis afficiebantur dolore. Quam quidem pro sui pigritia potuisset eos Sanctus Dei revertens derisui habere; sanctus vero Domini Leopardinus insanientium debacchationi auditæ condolens, martyriique coronam sitiens, eosque adpropians, illud Dominicæ Passionis pro se responsum reddidit dicens: « Ego sum, quem quæritis *mm*. » Tunc ministeriales imperatæ perditionis Sanctum Dei afficiunt pœna acerrimæ cædis. Securim quoque capiti infingunt, et sic videlicet, quasi emortuum, relinquunt.

mm

a quibus prodigiose convalescit:

* lege sub-
quentem

B

11 Post peractæ igitur tantæ impietatis officinam, dum læti revertuntur ad Blitildem dominam suam, sanctum Domini Leopardinum cœlesti antidoto sanatum, eosque a longe subsequentes * aspiciunt, laudes Domini acclamantem, hilarem et angelicum vultum habentem. Dumque iterum totis nisibus dolo pleni et fallacia repleti ad Dei Sacerdotem redire conarentur, ut gladio eum trucidarent nefando, tantus subito illorum mentes invasit timor et tremor, ut nemo eorum ipsum auderet respicere; sed unus post unum fugam accipiens incerti, et profugi per sylvas et concava montium huc illucque discurrerant. Tandem fessi et dilaniati corpore et veste adsistunt conspectibus dominæ. Cui aperiunt, qualiter sanctum Dei Leopardinum post multa corporis flagella, manibus et pedibus ligatis, dimisissent mortuum, securi caput percussum graviter; et qualiter eos expavisset, eosque pro sui pavore fugam inire compulisset. His vero auditis, in iram conversa illa Blitildis malevola diversis flagellis eos torqueri commendat. Sed inter flagella promittunt, in proximo satis placere voluntati dominicæ *nn*, si eis daretur locus et terminus, quo sanctum rursus invenire possent Leopardinum. Huic probrosæ promissione attestantes, se daturos inquisitionem, dimittuntur, dehinc, in deceptionem sancti viri Leopardini astutioris insidiæ causas machinantur. At omnipotentis Dei virtus et sapientia inter agendum talia beatum Leopardinum in Nivernensi pago *oo* maxima extulit celebritatis gratia.

nn

at dein a Nivernensi matrona evocatus,

pp

12 Erat quædam matrona in eodem pago Nivernensi, satis potestativæ dignitatis exuberans numero, et per multa dierum spatia, perditio omnium membrorum officio, solius linguæ particula fidei et necessitatum suarum partem edicere valebat. Quæ suæ domus famulos prece monuit attentius, ut trans Aleris flumen *pp* quendam eximie sanctitatis Virum perquirent, nomine Leopardinum, qui pro Christo multis affectus fuerat pœnis, pro quibus resumpturus esset in fine dierum coronam perennitatis. Insinuat eis et perfecti et habilis corporis qualitatem vultumque cum canicie capitis hilarem et angelicum: mores quoque ejus totius religionis, sanctitatis et pietatis plenu-

dinis * insignes. Hunc tamen nunquam se vidisse, vel de eo aliquid ab hominibus didicisse, asserebat; sed ille Spiritus Domini, qui ubi vult spirat *qq*, illum talem Virum pro sui salute inquirere insinuat: exquisitæ pietatis et religionis præoptata persona invenitur, et precantis et transmittentis dominæ summa necessitas aperitur. Quam deprecationem sanctus Vir, et causa magistralis humilitatis, nec præsumptiosa suscepit; et tamen devictus innatæ sibi pietatis dulcedine in longum non distulit. Redire nuntios ad dominam jubet, illico se subsecuturum promittit in proximo; ad consueta Missarum solemniam interim præparatus * belligerator inclytus, et inter immolatæ Redemptionis gaudia illi præmortuæ mulieri advenit sanitas diu desiderata.

D
* An plenitudine?

qq

* An præparatur?

15 Dehinc peracto oblatis sacrificii mysterio, fratribus suis et cæteris fidelibus pacem et ultimum Vale tribuit, et sui agonis cursum et terminum vitæ, spiritu Dei edoctus, appropinquare innotuit, dicens: Appropinquat mihi vitæ meæ finis, quia callida invectione Blitildis illum nostrum nutricium, nomine Placidum, deputatum *rr* ecce doleo: initium virum suarum bonæ spei fructu consecrans, oblitus fructuosæ disciplinæ, oblitus moderatæ reverentiæ, finem dierum suorum expectat in posterum gemens et ululans, quam quidem super casum nostri interitus multos perquirat argumentationis anfractus. Post commendatos igitur Deo et Spiritui ejus filios, post ordinatam monasterii Vivaris necessaria, post annuntiata passionis suæ qualitatem, ad prædictam in Nivernensi pago venit mulierem. Hanc miserentis Dei misericordia invenit super adeptæ salutis et sanitatis jocundantem vota, eamque Dominici Corporis viatico muniens, et in omnibus lætam et alacrem dimitens ad consequendam victricis bravii palmam idoneam talem Dei Servus invenit viam.

prædicta necesse sua.

E

rr

14 Transmeato igitur Aleris flumine, prospicit ille S. Leopardinus, amator veritatis et justitiæ, illos veterosque impietatis ministeriales, quos pro interfectionis sui peccatis, prece et imperio quondam conduxerat Blitildis malivolo animo, quos super suæ interfectionis argumentum cupidos et stibundos recognoscens, eorumque rabiem non expavescens, imitator illius, qui dixit « Ego sum via, veritas et vita *ss*, » inchoatam viam non dimisit, a veritatis tramite non omutuit *, sed pro ea * in futurum ad vitam perennitatis feliciter pervenit. Sic illa miserorum effera rabies illum Dei amicum, concivem angelorum, magnamque solamen hominum, sanctum scilicet Leopardinum comprehenderunt, durisque loris vincientes a conspectu pertransentium hominum abduxerunt, et tetris profundissimæ sylvæ locis transposuerunt, ubi stibundam vesaniam insanientis animi cædibus, verberibusque, flagellis et distortionibus in Sancti corpore superimpositis exsaturantes, illud pretiosum capitis margaritum Nonas Octobris pene reddiderunt truncatum. Defendebat *tt* autem caput tamen in exanimi corpore jam in cælestem * regis insertum diademate. Sic ille sectator Dei egregius Leopardinus martyr est palmam consecutus, et in illorum numero adseiscitur coronatus, qui Jezabelis et Herodiadis reprehendentes præsumptionem, mercati sunt perpetuam ad * gloriæ et honoris coronam per æquissimum recompensatorum meritorum Dominum nostrum Jesum Christum.

in reditu fœde occiditur.

ss

F
* lege: recessit, vel quid simile
* per eam

* lege: caele-

* Abundat.

ANNOTATA

A

ANNOTATA.

- a *Lib. Sap. cap. 8, v. 1.*
 b *Ms. Saviniacense apud Borbonienses, a Chesno suppeditatum: Societatis.*
 c *Ms. Saviniacense rectius: per istam enim etc. Colitur die 24 Novembris in Arvernia, Gallia provincia, in qua prioratus Ordinis modo Benedictini et oppido nomen dedit.*
 e *Ms. Saviniacense: reddebatur, minus recte.*
 f *Psalm. 125, v. 6: Venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos.*
 g *Ms. Saviniacense: Repromissionis.*
 h *Ita fere Gen. 12, v. 1.*
 i *Sic fere partim eodem cap., v. 5; partim 17, v. 2.*
 k *Theodericus, Clodovei filius, regnavit ab anno 511 usque ad annum 555, sub quo S. Portianus floruit, ex num. 6 Commentarii prævii: Theodericus alter, Childeberti filius, ab anno 596 usque ad annum 615.*
 l *Pius dicitur, ut secernatur a Sulpitio Seniore, Bituricensi item episcopo: sedit autem Biturica, quæ cognominis in Gallia provinciæ (le Berry) caput est, Bourges Gallis dicta, secundum Gallia Christianæ auctæ scriptores tom. II ab anno 624 usque ad annum 644. Acta ejus habes tom. II Januarii a pag. 167.*
 m *Sed qui S. Leopardinus, S. Portiani, qui anno 525 sentum attigerat ex num. 6 Commentarii prævii, frater, ut Acta habent num. 1 sub finem, ad annum 624 vel Sulpitii Pii, jam Bituricensis episcopi, ætatem pervenire potuit? Qui ad Theoderici Junioris, anno 615 defuncti? Aperta igitur hic est contradictio; videturque Theoderico Juniori substituendus Senior, de quo ad lit. k; Sulpitio vero Pio S. Simplicio aut alius quisquamque illius ætatis Bituricensis episcopus. Vide dicta in Commentario prævio num. 10.*
 n *Addit Vita Brevior, S. Sulpitium abeunt S. Leopardo prædixisse martyrium.*
 o *Parum constanter hic SS. Leopardini et Portiani ætas cum S. Sulpitii Pii ætate copulatur: quare aut S. Leopardinus S. Porciani frater non fuit, aut cum Sulpitio Pio versatus non est. Videntur autem probabilis S. Leopardinus et Porcianus fratres fuisse et S. Sulpicio Pio seniores. Vide dicta num. 9 et seqq.*
 p *Imo forte S. Simplicium. Vide supra lit. m.*
 q *Gallia provincia, quæ Arvernis, Foresis, Burgundis, Nivernensibus et marchia Lemovicensi cingitur.*
 r *Loci hujus notitiam vide num. 25.*
 s *Lege Vivaris, ut habet Ms. Saviniacense.*
 t *Hic aliunde mihi non est notus.*
 u *Martyris, ut reor, Augustodunensis, qui colitur die 20 Augusti, et tum Biturica, tum in Arvernia, et per Gallias alibi plures suo nomini consecratas habet ecclesias.*
 x *Imo forte S. Simplicio, aut alteri Bituricensi episcopo ejusdem fere ætatis. Sæculi xi instrumentum, in quo idem asseritur, habes num. 51 et seq.: verum erroris suspectum. Vide num. 55 et 54.*
 y *Quærite ergo primum regnum Dei et justitiam ejus. Matth. 6, v. 33.*
 z *Psalm. 59, v. 18.*
 aa *Ecc. 5, v. 20.*
 bb *Ex Epist. 1 Petri cap. 5, v. 4.*

cc *Ad Thessalon. 2 cap. 5, v. 10: Quoniam si quis non vult operari, nec manducet.*

dd *Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es et bene tibi erit. Psalm. 127, v. 2.*
 ee *Gallie Aubigny. Vide num. 24, ubi loci hujus notitiam habes.*

ff *Id de Viri sancti mansuetudine non erat tam facile suspicandum.*

gg *Id est, alumnus, seu cui vitæ necessaria Leopardinus suppeditabat: eremitam fuisse, ait recentior auctor Ms. Rotomagensis, nec ipse fidei admodum magnæ.*

hh *Persuatrix habet Plautus: criminis stimulatricem intellige.*

ii *Ignotum hodie monasterium: forte quod Gallie Columbar D. Beaumier in Tabula Archiepiscopatus Bituricensis vocat, et ad Carum fluvium (la Cher) inter S. Amantii cenobium et Burbonem Archembaldi (Bourbon l'Archembald) collocat, a Vivariensi monasterio non admodum remotum.*

kk *Lege: Commentum, ex Ms. Saviniacensi.*
 ll *Locus mihi ignotus.*

mm *Ex Evangelio Joannis cap. 18, v. 4 et 5.*
 nn *Seu Domine, ut in Ms. Saviniacensi.*

oo *Gallia provincia et urbs: Bituriges ad Occasum, Borbonios seu Bojos ad Meridiem habet: e Vivariensi monasterio Nivernum euntibus superandus est Elaver fluvius, de quo littera proxime seqq.*

pp *Alias Elaver, Arverniam et Borboniensem provinciam rigans et infra Nivernum in Ligerim cadens: Gallis l'Allier.*

qq *Evangelium Joannis cap. 5, v. 8.*

rr *Depravatum legitur rectius in Ms. Saviniacensi.*

ss *Evangelium Joannis cap. 14, v. 6.*

tt *Ms. Saviniacense melius: Dependebat.*

CAPUT II.

Quæ Martyris necem sint
secuta.

Ministri igitur officinæ illius immiserabilis exsaturati et inebriati sanguine martyris S. Leopardini, fossam suffodiunt altissimæ profunditatis, ut inibi ita S. Leopardini martyris corpus celaretur, ut nunquam inveniretur. Sed illi miseri nescientes, quia non est potestas, non est consilium contra Dominum, quantum celare contendunt perversitatis suæ tyrannidem, tantum id manifestatur per totum orbem. Quanti denique sanctus idem Vir in vita sua apud Deum fuerit, testantur multa et admiranda miracula, quæ facta sunt in pretiosi corporis sui demonstratione et inventione sanctissima, quæ cuilibet fideliori vel fidelissimo, si fuerint admiranda, non erunt tamen incredibilia. Quoniam quidem, dum scierit scriptum, « Omnia possibilia sunt » credenti a » credulitatis suæ frontem sustentabit fiducialiter ad illum verum lapidem, qui, positus in caput anguli b, Veteris et Novæ legis arcana declarat impenetrabilibus augmentis jocundi prodigii.

16 Denique vir Domini Leopardinus sub profundissimo telluris aggere sepultus, dum eum nec

AUCTORE
ANONYMO.F
Sancti corpus
serobi infectum,

a

b

sed insolito
lumine proditum,

ACTORR
ANONYFO.

c

nec sui, nec vicinorum proximi reperiunt, disponente largitate Dominica, tali se præmonstrari voluit mysterio. Nam quilibet pastores pecorum minare volentes emissum sibi peculium *c* ad nota et consueta passionis pascua, cogente cælesti Artificio, illud opus evincere non valuerunt ullo modo. Unde illa numerositas quadrupedum per montes et concava vallium, per lata et in via quæque locorum ad illum properat nesciens thesaurum, quem fraudulenta malignitas servorum, jussu antedictæ Blitildis, nimia profunditati commiserat terræ. Circa hæc tenebrosa et densissima sylvæ loca depascens adventitium peculium inconsueti loci gramina, et custodes pecorum huc illucque oberrantes, mirantur vastæ et amplæ solitudinis secretum, id acclamantes, accidisse pro aliquo prodigio signorum. Inter hanc angulosam disquisitionem amica curiositatis, dum in quodam circum adjacentis sylvæ loco vertunt oculos, dexteram sancti adeo *d* dilecti martyris Leopardini super terram conspiciunt, magnumque luminare ad caput et ad pedes ejus adesse vident. Hujus admirandæ visionis signo expavescunt pastores, et in loco inusitatæ habitationis positi relinquunt pascua illa, fugiunt loca inhabitabilia, prædicant omnibus coacta negotia sui itineris et annunciant cunctis visa miracula cujusdam sepulti corporis: hujus admirandæ visionis fama, sicut lætificavit fidelium Dei corda, sic perterruit illam malæ curiositatem Blitildis. Quæ, ut suspitiosus numquam requiescit, sic numquam requievit propter suam maliciam in sanctum Dei Leopardinum diu longèque retentam.

in lacum
Ardei uxor
demergi ju-
bet:

e

17 Tali nuncio perterrita Blitildis subselliones suæ evocat malitiæ fautores, tum procrastinata hora *e* edicit eis pastorum viridicum nuntium super sancti martyris Leopardini corporis demonstrationem, et replicat populi gaudium, et veretur suæ exprobrationis notam, si hujus rei non evacuaverint famam. Et precatus *f* eos, ut accelerent ad suæ notitiæ locum, quo sanctum projecerat corpus, et de eo subtraherent interfecti cadaver effossum. Cui alligetur gravissima ponderis mola, sicque in profundis Hiauræ *g* gurgitibus demergeretur sine mora. Cui detestabili imperio quasi secundæ Jezabelis obtemperantes, et ad suæ certitudinis locum prope-
h rantes, audita comprobant visa *h*, nam dexteram sancti martyris Leopardini foris terram, et magnas vident ad caput ejus et ad pedes ardere candelas, sed felle amaritudinis inebriati, et timori Domini in omnibus contrarii, sicut eis jussum fuerat, extrahunt ab elemento terræ sancti Martyris corpus venerabile, et sic projiciunt illud in aliud elementum Hiauræ aquæ, quasi inde non possit cum omnipotens Deus famulis et fidelibus suis ostendere vel reddere. Demerso denique sancti Martyris corpore in aquarum altissima profunditate, quasi secura et quasi victricis laboris palmam assecuta esset Blitildis, sed consilium et securitatis ejus momentum divinæ pietatis est magisterio deturbatum.

cum vero Ar-
deo, eo loci
forte versanti,
Sanctus ap-
paruisse,

18 Nam ille magnæ dignitatis Ardeus, qui semper sancto viro Leopardino manserat familiarissimus, a cujusdam senioris sui curte revertebatur, et pro exercitii et jocunditatis usu, et pro delectationis suæ apparatu obambulabat uno die secus Aleris flumen cum suo accipitre, si forte aliquam avem posset captare; et dum

huc atque illuc jocundando discurreret, accessit **D** ad prædictum lacum Hiauram, qui non longe positus erat ab Alerico flumine, et ecce, videt subito B. Leopardinum super ripam prædicti lacus residentem et sustentem in scapulis nimii candoris duas columbas. Eum quoque illuminabant altrinsecus duo luminaria supra candelabra posita. Quod postquam Ardeus vidit, oblitus joci sui, oblitus accipitris sui, intremuit, et obstupefactus fugit, regredienteque quantocumque domum, visa est illi claritas super se rutilare continuatim. Vox quoque cælestis emissa, quæ diceret: Sacerdos Domini Leopardinus in paradiso exultat letus, hodieque Blitildis igne torquetur infernali. Hoc cælesti magisterio ipse Ardeus edoctus, quod malivolo scilicet instinctu conjugis suæ Blitildis sanctus Dei Leopardinus coronam gloriæ recepisset de manu Domini, domum subintrat, ut, si ita esset rei veritas, disceret. Perquisita itaque Blitildis conjux de salute et de sospitate sancti viri Leopardini, elatiori fastu respondit, nec scire, nec curare illius inepti claritatem: nec qualemque vitam vel mortis habeat discrimen. At ille amator Dei non infimus Ardeus, quem **E** sancti Viri succendebat zelus, superbienti mulieri indignans, caput ipsius baculo, quem manu tenebat, percussit, et audita et visa illi replicavit.

19 Quæ nimium despexit, et hæc verba indignans evomuit: Scire pro certo poteris, quia si aliquod virtutis signum per illum Virum unquam factum fuit, tuum amicum, Leopardinum, statim vilioris mei mancipii quantalacumque persona in Sanctorum fortissimorum transnumerabitur numerum, et gratiam S. *f* superbientis et indignantis mulieris falsiloqua responsa eidem genuerunt imposterum animæ damna et corporis morticina. Interim audito visionis talis signo, et doloris sui augmentum celans Blitildis in animo, suæ impietatis fautores evocat, et magnis pecuniis eos obligat, et majora promittendo horatur eos, ut ad certas Hiauræ lacus profunditates veniant, et exinde Martyris corpus tam mirabiliter se demonstrantis abstrahant: non dispares igitur jubentis dominæ imperio ad prædictum locum veniunt, et tunc contis et uncinis, aliorumque instrumentorum artificis Sancti corpus abstrahunt. Aliud quoque quasi sapientius commentum celandi exegitant. Paratur quoddam vas, quod dicitur Tonna, ubi Sancti reponuntur membra, et in vecta simul multa congerie lapidum in Aleris fluminis projiciunt profundum. Talis officinæ ministeriales post peracta jussa redeunt ad dominam suam alacres, quasi scilicet tunc ubi *g* essent consilio sapientiori invento, quod vivere eos faceret cum quiete, et domina coram lætaretur pro sancti corporis perpetuali absconsione. Gavisa tali nuntio Blitildis, subintrat domum hilaris, festivum gaudium in animum inducit, quod in proximo deposuit. In se ipsa comprobans, quod dicit auctor: « Ante ruinam exaltatur cor *k*. » Nam ad purgationis locum residens, et sancto viro Leopardino detrahens, Atriæ pœna damnata, malitiarum et inventionum suarum ultima habuit consilia. Prædicta itaque Blitildis obiit cum sui probrosa memoria.

20 Quantus postea beatus martyr Leopardinus effulserit miraculorum prodigiis, nec enarrare est nostræ possibilitatis ex toto: sed in ejusdem

illa Sancti
corpus, una
cum saxis do-
lio inclusum,
rursus demer-
gi jubet et
morte puni-
tur;

* lege: usi

sed, monachi
cujusdam
cucullo,

A ejusdem sancti Martyris confidens post Dominum adiutorium appono dies præmeditanti, stilum assumo timidus perscribendi. Eundem autem sanctum Dei Leopardinum in profundissimis Aleris fluminis gurgitibus projectum divinæ Pietati placuit revelare tali signo, nostris temporibus non frequentius usitato. Apud S. Symphoriani martyris ecclesiam Vivaris loci quidam erat simplex et innocens monachus, qui inibi omnipotenti Deo serviebat devotus: hic pro sancti Viri amore, ejusdem oratorii locum debita colebat servitute, jejuniis et orationibus vacans, et in lege Domini invigilans, ad magnæ perfectionis ascenderat tramitem, qui, audito sancti Viri termino vite, audito passionis ejus martyrio, implacatissimo dolore cruciabatur. Quandoquidem laborum suorum sic inesperto perdidit levamen magistrale, decrecebat *l* illi quotidianus et continuus doloris stomachus, quia nesciebat, quoquo locorum sancti Patris sepultum esset corpus, perquirebat hoc indeficientissimo cordis desiderio, solumque in investigatione sua illud Canticozum ei delectabatur canere discursu assiduo: « Surgam et circuibo » civitatem, per vicos et plateas quæram, quem » diligit anima mea; quæsiivi illum et non in- » veni *m*. »

m *super Sancti corpore immobiliter hærente, detegitur.*

n **B** 21 Sed consuetudinario bono animæ investigantis sui desiderabile idem simplicitatis monachus assuefactus, dum in terris perdit viarum suarum discursus, a supremis *n* remanet perfecte consolatus. Hic post consuetæ orationis lassitudinem in somnis videt votis suis congruam visionem. Evigilans enim prædicat, apparuisse sibi in somnis quandam virum miri decoris et pulchritudinis, qui sanctam vestem, quæ cuculla dicitur, quam eidem monacho sanctus vir Leopardinus pro charitatis signo dederat, in Alarico flumine cum devotione jubet mittere. Cælesti visione utpote sitibundus tali negotio fidem accommodans, vestem assumit commendatam, et ad locum properat demonstratum, et secus ripam fluminis profundos cælesti pietati orationum et lachrymarum fundit gurgites. Orat quoque, ne privetur desiderii sui fructu, et ne visionis alacritas vanæ et inani adscribatur illusioni. Assumptis denique pennis fidei, quæ transponit montes de loco ad locum secundum veridicum dictum Euangelii *o*, vadit prædictus monachus ad insinuatum locum, et jactat cucullam in flumine. Hæc in mediis fluctibus, angelicis deducta manibus, ubi sanctus Leopardinus erat, ostendit, et monachum lætum reddidit. Ipsa denique vestis per aliquot horarum spatia super sancti Viri corpus manebat immobilis, prædicens, eo loci adesse thesaurum incomprehensibilis pretii, qui desideratus diu fuerat, multis quoque delectabilis manebat.

o *et sponte ex imo fluminis ad ripam appellitur;*

p **C** 22 Quod ille simplicitatis videns monachus, multusque utriusque sexus populus, super stupendi miraculi signum sentiunt diversi diversum, conjicientes quidam et eundem Sanctum Dei velle locum inhabitare, ubi vestem religioni deputatam vidissent tam leniter et tam morose remansisse. Sed ille, cui non inerat temporaliter scire, quod regnum cælorum vim patitur, et violenti rapiunt illud *p*, fide tamen devicit, quod terreno artificio non potuisset, si ad illud opus se vertisset. Nam terram lachrymarum replens rivulis, pectus tundens pulsibus assidue divinæ exauditionis fontem aperit, qui sub

momento sancti martyris Leopardini corpus a profundissimis aquarum abstractum gurgitibus ad ripam transposuit. Quod adhuc nullo artificio in vase, superius *tonna q* nominato, reconditum erat, et ubi illa malæ suasionis subsellio consentanea nimium Blifildis malignitas transposuerat, aperit illico vas prædictum et invenitur intrinsecus cælestis Imperatoris margaritum, sic adhuc illæsum atque mundum, tamquam ipso die fuisset reconditum in antro ipsius tonnæ: signum vero sui martyris ** solummodo* circa collum apparuit in modum filii rubei. Extrahentes denique sancti Martyris corpus de illius receptaculi speciebus *r* miri odoris suavitas emanavit, quæ cinnamomi et balsami evinceret et exuperaret delectationem, omnemque transcenderet terreni boni odoris suavitatem.

AUCTORE ANONYMO.

q

* lege: martyrii

r

quod cum inde honorifice reducitur

D 25 Etenim divinæ Providentiæ credimus complacitum fuisse, ut ad inventionem corporis sancti ac Dei dilectoris Leopardini multus et innumerabilis convenisset utriusque sexus populus, qui, regressus in suam patriam, enarraret visa miracula, Deum quoque benediceret mente devota, ipse denique laudabilis memoriæ Ardeus cum omni familia sua cognationisque suæ multitudine maxima ad implendum sancto corpori obsequium advenit, omnem quoque honorificentiam curam exhibuit, quæ sibi possibilitas administravit, et quantum affectum dilectionis et amoris reseraverit S. Leopardino adhuc viventi in carne, demonstravit anxius dolor et lachrymarum continua irrigatio fusa propter obitum sancti Viri. Inter multiplicia tamen honorificentiam donaria, quæ beato Viro ante consecutum finem dierum ejus obtulit, isdem Ardeus cum devotione maxima etiam de illo prænominato fundo Vivaris eidem testamentum donationis reiteravit, et ampliatis mancipiis, et adjunctis multorum prædiorum adjacentis legalibus scriptis astipulavit.

E

F 24 Post solemniam veneratione sancto corpori exhibita, dum ejusdem Martyris corpus ad sepeliendum portaretur, quod quidam advenit attendens et expectans suffragium Sancti, qui perditus erat pedum officio, et damnatus manebat oris alloquio. Nam huic nec plantæ, nec genua adjuvabant ad peragendum aliqua itineris officia, et ad incrementum miseriarum suarum et perditum habebat oris alloquium. Hoc duplex namque membrorum posse perditum restituit fides, quæ mortua est sine operibus secundum Apostoli dictum *s*, reservans *t* tamen ei vivendi thesaurus, ex quo multa et innumerable miracula per beatum Martyrem quotidie videbat fieri: incitant eum ejusdem Sancti expetere suffragium, et dum officio auditus reservato sibi cælitus intonant ejusdem Sancti miraculorum prodigia et pietatis, concalescit cor ipsius illud experiri iter salutis. His geminis sensibus sospitatis adjuncta fides pauperis submonet eum, ut adductus feretrum, quo sanctum corpus positum erat tangeret: et dum inter multam populorum turbam extensis brachiis et erectis manibus pallium, quo Sancti corpus coopertum erat, tetigit, ad sanitatem rediit, et, diruptis infirmitatum omnium nodis, hinc currere plantis, hinc Deum laudare cœpit, formato sermone linguæ et oris.

et terræ mandatur.

F

s t

G 25 In gestatorio namque feretri positus sanctus martyr Leopardinus præclara et spectabilia miraculorum prodigia in terris profunde-

Sanctus interrim

bat

AUCTORE
ANONYMO.

bat instantius. Inter multiplicia tamen unum quoddam adjungimus speciosissimum, quod utinam nec vilitate componentis, nec rusticitate fastidiat sermonis. Sarcophagum namque ligneum, ubi sancti Martyris reponerentur membra, quidam ministri vadunt facere in quadam sylva, quæ erat scilicet in prospectu ipsius Vitaris fundi, expectantibus interim illud opus multorum populorum turbis. Dum autem ad tale negotium faciendum prospectant et circumspiciunt ministri, sicubi maneat conveniens arbor, subito vehementi ventorum impulsu una quædam abradicatur, revellitur a profunda, circumcirca autem remanentibus aliis in radicatione suæ soliditatis. Ipsam denique arborem in usus perficiendi sarcophagi tota deliberatione deputant animi; unus eorum in loco, quo submotus est arbor, introspicit apertissimæ et quantitatitatis et pulcherrimi decoris lapideum sarcophagum. Tunc vero demonstratæ benedictionis munus sodalibus suis ostendens, lætos omnes et alacres reddidit, tam pro suscepti laboris fine imposito, quam pro cælestis doni munere præmonstrato.

variis prodigiis

26 Hoc namque laudabile signum miraculorum subsequitur non dissimile, quod nos illud æternæ promissionis credere admonet Euangelicum, quo dicitur : « Quia nec capillus de capite illius peribit, qui in patientia animam » suam possidebit. » Victicris etenim patientiæ palma sanctum Dei Leopardinum consequi fecit æternæ hæreditatis gaudia, qui per justitiæ et veritatis gradus vias non metuit subire gloriosi martyrii penas. Quanti etenim apud illum æquissimum Retributorem meritorum et laborum sanctus iste martyr Leopardinus fuerit, et per eum patrata miracula produnt, et specialiter admirabilis inventio ejus sanguinis demonstrat : a demonstrato namque lapideo sarcophago, dum antedicti carpentarii cooperculum similiter lapideum submovent, intrinsecus ampullam inestimabilis speciositatis aspiciunt, sic recenti repletam sanguine, ac si profusus inibi fuisset eodem die. Hunc namque eundem sanguinem fortitudo angelicæ administrationis, providente et dispensante divina dignatione, eo loci transposuit, dum beatus Vir capitalem sententiam temporaliter subiit. Hic tumulationem suam sanctus vir Leopardinus in gestatorio adhuc positus feretri et multa prodigia miraculorum peragit memoria digna. Nam hoc sarcophagum, quo tumularetur, divinitus præparatum demonstrat, et sui martyrii sanguis sic mirabiliter inventus affirmat. Illud autem sarcophagum ad ecclesiam S. Symphoriani apportant et in convenienti loco ad sepeliendum collocant.

illustratur.

27 Hic tantis famulantibus miraculorum signis transponitur gleba sancti martyris Leopardini in eodem sarcophago divinitus invento, et in sui tumulatione qualiter æternæ Luci complaceret, ostendit *y* : nam dum superimponitur sarcophago cooperculum, quidam cæcus inter cæterum residens populum inveteratæ cæcitatit inibi deposuit tenebras merito sancti martyris Leopardini, et assumit videndi præoptatas vias. Qui anxios miseriarum nostrarum languores interventu consuetæ pietatis in perpetuum sanet, præstante Domino nostro Jesu Christo, qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen *z*.

ANNOTATA.

D

a *Marci* 9, v. 22.b *Marci* 12, v. 10 et alibi.c *Id est*, Pecora.d *Ms. Saviniacense*, A Deo.e *Ms. Saviniacense* Auræ. *Videtur his verbis indicari, Blitildem postridie, quam rumor detecti S. Leopardini corporis vulgari cæperat, famulos, quos in Viri Dei adhibuerat necem, misisse, ut illud effoderent, ac alibi occulerent.*f *Recte Ms. Saviniacense* : Precatur.g *Lacus juxta Elaverem fluvium* : vide num. seq.h *Ms. Saviniacense* : Visu.i *Ms. Saviniacense* : Gratia superbientis. *Nescio, quid turbati hic est.*k Contritionem præcedit superbia : et ante ruinam exaltatur spiritus. *Proverb.* 16, v. 18.l *Saviniacense Ms.* : Accrescebat.m *Canticorum* 5, v. 2.n *Ms. Saviniacense* : A supernis.o Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic, transi hinc illuc, et transibit. *Matth.* 17, v. 19.p *Matth.* 11, v. 12.q *Seu dolio.*r *Lege Specubus* : sic rectius *Ms. Saviniacense*.s *Jacobi* 2, v. 26.t *Ms. Saviniacense* : Reservatus.u *Lege* : Aptissimæ, ut in *Ms. Saviniacensi*.x Et capillus de capite vestro non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras. *Lucæ* 21, v. 18 et seq.y *Anno 1040 honoratiori loco donatum fuit, et elevatum ab Aymone, Bituricensi episcopo. Vide num. 50 et seq. Commentarii prævii.*z *Cum de scriptore Actorum, ejusque ætate haud constet, est sane, cur, ne prodigia, quæ admodum frequentia hoc capite circa corpus S. Leopardini narrat contigisse, plus æquo auerit falsaque iis admiscuerit, merito vereamur.*

F

ACTA